

Jörgen Pettersson: Nyårstal 2026

Talare

Jörgen Pettersson
Ålands talman

Datum

1 januari 2026

- 1 Kära ålänningar, välkomna till Sund och Bomarsunds besökscenter! När vi lämnar år 2025 och nu står på tröskeln till ett orört nytt år 2026, är det på sin plats med ett avstamp i historien, för att stå redo inför framtiden. Inne i denna byggnad och runtom oss syns spåren av en av de mest avgörande epokerna i
- 5 Ålands historia, från en tid som definierar oss starkast. Bomarsund var en militär fästning, Åland var ett ockuperat område, sprunget ur erövrarens logik, präglat av den tidens stormaktsambitioner.

- Åland var det väldiga ryska rikets västligaste utpost och en stridsspets mot
- 10 omvärlden. Här skulle Rysslands största krigsfartyg placeras, och dominera Östersjön, till att börja med. Att det inte skulle stanna där kan vi alla vara överens om.

- Det skulle komma att bli något helt annat. Fästningens fall, i spåren av
- 15 Krimkriget, kom att bana väg för först demilitarisering, sedan neutralisering och självstyrelse.

- Från att ha varit en strategiskt betydelsefull del av det ryska riket blev Åland en internationellt garanterad konfliktlösning. Sedan 1856 har Åland varit
- 20 demilitariserat. Sedan 1922 självstört och neutraliserat. Vi blev Fredens öar. I spillrorna efter krig och död föddes en idé som än i dag gör Åland unikt i världen. Om allt detta berättar Bomarsunds besökscenter som är resultatet av politiskt samarbete, konstruktiva överenskommelser och en vilja att utveckla vår berättelse, göra den tillgänglig för fler; och för oss själva. I vår strävan efter en
- 25 bättre framtid är det nödvändigt att förstå sin historia och varför vår självstyrelse inte bara gynnar oss som bor här utan många fler, faktiskt hela världen.

- Demilitariseringen slår fast att ingen krigsmakt eller militär aktivitet får förekomma på åländsk mark eller i vårt luftrum. Inte officiellt, inte inofficiellt,
- 30 inte överhuvudtaget och det är något som världen bestämt och som vi och

Finland förhåller oss till.

35 Neutralisering innebär att Åland måste stå utanför: det får inte användas militärt, inte angripas, inte utnyttjas för genomfart eller som språngbräda, av någon. Och det gäller när det verkligen betyder något: i krigstid. Åland får därmed en status som en säker hamn, en tillflyktsort från kanoner och väpnade konflikter.

40 För att göra det ännu tydligare: Demilitarisering handlar om vad som inte får finnas. Neutralisering handlar om vad som inte får hända. Båda utgör tillsammans med självstyrelselagen grunden för Åland; rubbar vi ett av dessa globalt garanterade dekret, riskerar vi alla. Ålandslösningen är treenigheten där varje del bär de andra.

45 Allt detta var ett gemensamt beslut av stormakter som insåg att Åland är för viktigt för att militariseras. För strategiskt för att bli slagfält. För värdefullt för att offras i maktspel. Och därför, och här, står vi nu, 170 år senare, med ett ansvar som är lika stort som någonsin, med insikter som inte förändrats sedan
50 det första fredsavtalet, då undertecknarna slog fast att ett Åland utan militär är inget hot och därför inget mål. Ett militariserat Åland är däremot ett mål. Så länge Åland är demilitariserat finns det ingen militär funktion att slå ut, ingen bas att ta, ingen fästning att erövra. I samma stund det förändras, hur försiktigt det än sker, kliver vi rakt in i den logik som föregår krig: mål, motmål,
55 upprustning.

Det är därför Fredens öar inte bara skyddar Åland utan också Finland och Sverige. Vi utgör en stabiliserande zon i ett känsligt havsområde. En geopolitisk krockkudde snarare än en tändhatt.

60 Vi lever i en tid där krig gör sig påmint och där ord som säkerhet, försvar, resiliens och beredskap har fått ny tyngd. I en sådan tid kan det låta ålderdomligt, naivt, rentav blåögt, att tala om fred. Men låt mig säga detta: det är inte gammaldags, det är inte naivt, det är absolut inte blåögt. Det är modigt
65 och det är nödvändigt att hålla fokus på det viktiga; tanken om fred i vår tid får aldrig förpassas till skuggorna.

Att lyfta fredens röst är inte att blunda för verkligheten. Det är att se den tydligt. Fred är inte frånvaro av styrka. Fred är resultatet av ansvarstagande. Fred

kräver mod. Fred förutsätter uthållighet. Åland är ett levande bevis på detta.

I 170 år har Åland varit fredens öar. Inte av slentrian. Inte av välvilja, utan för att Ålandslösningen vilar på internationell rätt, på bindande avtal och på
75 nationer som tar sitt ansvar. Och ja, låt oss säga det som det är, i denna tid: det är en superkraft att kämpa för fred och då gäller det att förstå den långa linjen. För oftast är det just det stilla, lågmälda och juridiskt tråkiga som bär den största freden. Åland är inte demilitariserat för att vi är rädda för krig. Åland är demilitariserat för att vi och vår omvärld vet vad krig är. Det är mer än så, det är
80 en styrka att ett självstyrt örike i Östersjön, inom ramen för republiken Finland, har blivit ett globalt exempel. Det är en styrka att visa att säkerhet inte bara byggs med murar och vapen, påhejade av krigsindustrin. Framtid bygger vi med tillit, regler och långsiktighet. Det är en styrka att stå upp för freden när världen runt omkring oss skälver.

85 Det är också ett ansvar. Ett ansvar som vilar på Finland och Åland och som vi tillsammans burit väl och långt. Ålands status är inte en historisk parentes. Den är högst relevant och en fyrbåk i en värld där internationella avtal ifrågasätts, där makt ibland sätts före rätt, är det nödvändigt att understryka att det finns andra
90 sätt än upprustning. Vi visar att internationella överenskommelser kan hålla, om man menar allvar. Och låt mig vara tydlig också här: Ålands demilitarisering betyder inte frånvaro av säkerhet.

Tvärtom.

95 Den bygger på ett djupt, förtroendefullt och levande samarbete med Republiken Finland. Vi ålänningar har ett nära och öppet förhållande till republikens president, med statsledningen, riksdagen och med Finlands försvarsmakt, särskilt med marinen, vars närvaro, professionalism och kunskap
100 om vår del av Östersjön utgör en grundbult för hela regionens säkerhet. Detta samarbete är vår vardag. Demilitariseringen gör vår del av Östersjön tryggare.

Finland bär det fulla ansvaret för Ålands säkerhet, och gör det med respekt för internationella åtaganden och med djup förståelse för Ålands särskilda status,

105 garanterad av regelrätta avtal och sedvanerätt. Finland och Åland är världens lyckligaste land, inte för att vi går skrattande genom livet utan för att vi är att lita på och för att tillit är det kitt som förenar människor på färden mot framtiden.

Det är denna kombination som gör Åland och Finland starka: tydlig suveränitet, bevisad försvarsförmåga, och respekt för rättsstatens principer. Det är inte antingen eller. Det är både och, allt samtidigt.

- 115 Och därför är Åland en stabiliserande kraft i Östersjön, inte ett säkerhetspolitiskt tomrum. Detta är inte nostalgi. Det är framtidsstrategi. För i framtiden kommer de områden som förenar trygghet med öppenhet, styrka med tillit, att vara de mest attraktiva. Åland har alla förutsättningar att vara den platsen och i en skakig värld väcker sådant intresse. Under det gångna året har vi
120 på Åland tagit emot rekordmånga besökare, representerande det internationella samfundet, som velat lära sig mer om hur vi gör och vilka vi är.

- Samtidigt som vi lyfter blicken mot världen vill jag stanna upp och rikta ett varmt och uppriktigt tack till alla ni som gör vår trygga vardag möjligt. Tack till
125 alla ålänningar, alla ni som bor på våra Fredens öar, som fyller vår självstyrelse med vardagens vedermödor och triumfer, med innehåll och yta, med egensinne och samarbete. Till företagare, föreningsaktiva, offentliganställda, frivilliga, eldsjälar och vardagshjältar. Det är ni som gör Åland levande och sådant måste vi minnas, också i tider av olika sätt att betrakta vägen mot framtiden. Vi är
130 medmänniskor och vi har en självstyrelse att hantera gemensamt.

- För en sak framstår väldigt tydligt när vi betraktar hur Åland utvecklats från en ö i havet bebodd av fiskare och jordbrukare till ett samhälle med inflyttning och ett näringsliv som dagligen arbetar över hela världen. Detta har bara varit
135 möjligt tack vare samarbete; även i tider av upplevd oenighet. Debatten om olika alternativa lösningar, i alla frågor, har alltid ljudit högt och det är bra. Ju fler perspektiv man betraktar ett problem från, desto bättre blir lösningen.

- Ålänningarna har, ända sedan självstyrelsens födelse, förstått värdet av att arbeta
140 tillsammans, vi har byggt vårt samhälle gemensamt. I medvind och i motvind. Vi har drabbats av kriser. Vi har haft perioder av osäkerhet. Vi kan trots det blicka tillbaka på femtio år av befolkningstillväxt, det är inte många orter, vid sidan av storstäderna, som kan det.

- 145 Detta sker när ålänningar arbetar tillsammans för en gemensam framtid. När vi fortsätter samtala med målet att skapa samförstånd, inte konflikt. När vi fortsätter gå framåt, tillsammans. Det är själva kärnan i den åländska

- 150 självstyrelsen. Vi vrider och vänder på frågor och när beslutet är taget fattar vi varandras händer och fortsätter framåt. Att vara en liten självstyrelse i en stor värld kräver att vi gör skillnad på åsikter och beslut och att vi använder våra krafter för att stärka hela Åland, laget före jaget. I kampen för framtiden krävs alla händer.
- 155 Självstyrelsen i sig är ingen garanti för framgång. Den kommer med ett ansvar att ta vara på, skydda och utveckla. Det ansvaret har ålänningarna burit i över hundra år, genom samarbete, kompromisser och en stark vilja att se längre än bara till det egna.
- 160 Det är därför jag känner stark framtidstro. För ett samhälle som kan hålla ihop i utmanande tider, är ett samhälle som har växtkraft när det vänder. Det ansvaret ska vi fortsätta att bära, med stolthet och med framtidsaptit. Vi får aldrig slå oss till ro. Åland ska inte hamna i bakvattnet jämfört med våra kringliggande regioner. Tvärtom.
- 165 Vi ska vara nyfikna. Öppna. Utvecklingsinriktade. Samarbetsvilliga. Ett samhälle där idéer grönskar. Där företagande uppmuntras. Där inflyttningen växer. Där kultur, utbildning och innovation går hand i hand. Där olikheter är en styrka och hela världen vårt mål.
- 170 Åland ska vara en plats man bara måste besöka, och gärna flytta till. Vi är snart 31.000 ålänningar. Och vi vill bli fler för att mångfald, kompetens och nya perspektiv gör oss starkare, detta har vi bevisat många gånger om.
- 175 När jag står här i Bomarsund ser jag inte bara minnen i form av murar och ruiner. Jag ser en påminnelse om att historien aldrig är färdigskriven. Att den formas, av människor, ålänningar, som vågar välja riktning. Här byggdes en gång en fästning för krig. Här föddes i stället en idé om fred.
- 180 Och den idén lever vidare, i varje generation som väljer samarbete framför splittring. I varje beslut som sätter långsiktighet före kortsiktighet. I varje människa som tror på framtiden, även när världen känns osäker.
- 185 För att lyckas ratta vår självstyrelse framåt krävs politiskt samarbete och breda överenskommelser. Sedan Ålands allra första stapplande steg har den åländska utvecklingen präglats av krismedvetenhet i olika skalor. Det har aldrig varit

enkelt men det har alltid gått framåt. Våra föregångare hade ett tomt bord att
börja med. Detta har efterföljande generationer fyllt med innehåll och det
190 förpliktigar. Vi har sällan varit helt överens, till och med vår flagga, världens
vackraste, splittrade ålänningarna; för ett tag. Vi är präglade av ett egensinne
som krävs för att klara ö-livet. Vi har en tradition att debattera och argumentera
och det är både bra och nödvändigt; i sökandet efter de bästa lösningarna.

195 Självstyrelsen har aldrig kommit gratis. Den är resultatet av misslyckanden och
framgångar i en spänstig blandning och detta är pudelns kärna. Den
demokratiska processen kräver engagemang och olika åsikter. Och framför allt
kräver den att vi, när besluten väl är fattade, sluter upp bakom dem. Det är
demokratins kärna, mångfaldens magi, och därför har vi freden, flaggan,
200 tryggheten, framtidstron och detta fantastiska besökscenter i Bomarsund som
berättar vår historia.

Åland ska vara ett samhälle som vet varifrån det kommer. Ett samhälle som vet
vad det står för. Och ett samhälle som vet vart det vill. Vi vet att fred inte är
205 gratis. Vi vet att trygghet måste vårdas. Att välstånd måste skapas. Och vi vet att
framtiden aldrig kommer av sig själv, vi vet att den kan kännas läskig och vi får
inte låta oss skrämmas.

Vi inser nämligen, och framför allt, att när vi arbetar tillsammans, då klarar vi
210 mer än vi tror. Att när vi håller fast vid våra värderingar, står vi stadigare än de
flesta. Att när vi vågar tänka framåt, då blir Åland större.

Låt oss därför gå in i det nya året med rak rygg och öppet hjärta. Med respekt för
historien. Med mod att tala för fred. Och med viljan att fortsätta bygga ett
215 Åland som människor inte bara besöker, utan väljer.

Ett Åland som är tryggt. Ett Åland som är öppet. Och ålänningar som alltid,
alltid går framåt, tillsammans.

220 Gott Nytt År!

Källa

<div>Manuskript hämtat från [latinget.ax](https://www.latinget.ax) (2026-01-02)</div>

225 **Taggar**
Nyårstal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/jorgen-pettersson-nyarstal-2026>

230

235

240

245

250

255

260